

מי המציא את הגוברנטור

ישי ספרים

תערוכה בסמיתסוניאן

בין וושינגטון ממוריאל לבין הקפיטול משתרע מגרש גדול, בתוכו אנשים עושים ג'וגינג ומשחקים בייסבול, מסביבו בניינים גדולים חמורי סבר שנראים כמו הפרתנון וכל אלה ביחד מהווים מוזיאון. באחד הבניינים, הדומה יותר לסככה מלמקדש יווני, נחבאת תערוכה המציגה את חידושי הטכנולוגיה שחודשו באמריקה בהגיעה לגיל מאה. סנטיאל כינו אז אותה. ובתערוכה הרבה קיטור. המכונות המעליות הקטרים כולם מקטרים. וכל יום בשעת הצהריים מופעלות בבת אחת כל המכונות לשעה שעתיים. באותה תערוכה בפניה נידחת עומד לו מנוע השרפה פנימית, זה שהיום מניע את המכוניות ובספר התערוכה בין הערכות השופטים כתוב עליו "קוריוז" בדרך אגב. הסתובבתי בתערוכה, הסתכלתי על כל דבר ודבר. בכל מנוע ראיתי את הגוברנטור עליו יסופר. זהו חלק במנוע הקיטור שתפקידו להגיב למצבו. היזון חוזר מכנים זאת בשפת האוטומטים. כשהמנוע מתאמץ הוא מוסיף לו קיטור וכשהוא מתבטל גורע.

אז מי המציא את הגוברנטור?

הכפר שבו גדלתי היה מושב עובדים ומושב עובדים כשמו כן הוא כולם עובדים. מן הבוקר עד הערב זקנים גברים נשים וילדים. אם הייתי עומד כשידי בכיסים ליד אבי העובד זה היה חטא כבד. ובכל זאת גם אצל אבי היה היתר עיסקא לבטלה וככה הוא אמר. בימים ההם משך את הרכבת קטר, לקטר היו שלושה חלקים: דוד, תנור וערימה. בין התנור לערימה היה עומד נער, מלצ'יק בשפתם. המלצ'יק היה לוקח מן הערימה פחם ובפי התנור שם. מוסיף כשהיה חסר. בירידות פחות, בעליות יותר. אבל הנער בסיפורינו כאן, היה בטלן ועל הבטלה לא רצה לוותר. מה עשה? המציא מכשיר המגיב למצב הקטר ומוסיף לפי הצורך פחם פעם פחות ופעם יותר. המציא, נשכב על ערימת הפחם ונרדם. את המכשיר שהמציא מכנים גוברנטור בשפתם.

ואני, שנולדתי בטלן בעל הכרה וגדלתי בסביבה בה הבטלה היתה חטא נורא, מגיל צעיר עבדתי בכל עבודה, אך שמרתי בליבי את הסיפור על המלצ'יק שהמציא את הדבר וזה היה התירוץ הפנימי לכל הבטלות שהתבטלתי מאז ועד לא מכבר.

כל כך עמוק היה המלצ'יק בליבי נטוע, עד שכאשר ביתי עמדה על דעתה ואמרה לי: "לא כל אחד צריך להמציא דבר חדש, רוב האנשים משתמשים במה שיש, אפילו אם הוא משומש" הופתעתי ממש.